

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL G. P. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. birželio 19 d. Nr. 242-237
Vilnius

Lietuvos bankas gavo R. P. (toliau – pareiškėjos atstovas), atstovaujančio G. P. (toliau – pareiškėja) interesams, kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. spalio 15 d. Kaune, Islandijos pl., įvyko eismo įvykis, kurio metu pareiškėjos vairuojamas automobilis „Peugeot 206“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*), (toliau – automobilis „Peugeot“) susidūrė su K. L. vairuojamu automobiliu „DAF“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*), (toliau – automobilis „DAF“) (toliau – įvykis). Tarp pareiškėjos ir K. L. ginčo dėl eismo įvykio aplinkybių nebuvo, pareiškėja pripažino savo kaltę, todėl eismo įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją – joje automobilio „Peugeot“ vairuotoja savo parašu patvirtino, kad yra atsakinga už eismo įvykį.

2018 m. spalio 17 d. pareiškėja draudikui, kuris buvo apdraudęs automobilio „DAF“ valdytojo civilinę atsakomybę, pateikė pranešimą apie eismo įvykį ir jame nurodė, kad po 2018 m. spalio 15 d. eismo įvykio pakeitė nuomonę dėl atsakomybės už padarytą žalą. Pareiškėja teigė nesanti atsakinga už sukeltą eismo įvykį, todėl reikalavo draudiko išmokėti draudimo išmoką. Draudikas gautą pranešimą užregistravo duomenų sistemoje ir pradėjo administruoti žalos bylą Nr. (*duomenys neskelbiami*). Atlikęs eismo įvykio aplinkybių tyrimą, draudikas nustatė, kad, automobiliui „DAF“ važiuojant pagrindiniu keliu, iš šalutinio kelio išvažiavo automobilis „Peugeot“ ir atsitrenkė į pirma eismo juosta važiuosį automobilį „DAF“. Draudikas, remdamasis Kelių eismo taisyklių (toliau – KET) 101 punktu, teigė, kad pareiškėja, įvažiuodama iš šalutinio kelio į pagrindinį, neįsitikino, kad pirmoji eismo juosta yra laisva, todėl draudikas įvykį pripažino nedraudžiamuoju ir atsisakė pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką už per įvykį sugadinto automobilio remontą. Pareiškėja nesutiko su tokiu draudiko sprendimu, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjos atstovas teigė nesutinkantis su draudiko priimtu sprendimu. Jo manymu, įvykio aplinkybės buvo ištirtos vienpusiškai, remiantis tik draudikui naudinga informacija. Pareiškėjo atstovo nuomone, draudikas, priimdamas sprendimą, nepagrįstai rėmėsi automobilio „DAF“ vairuotojo K. L. paaiškinimais, kad K. L. važiavo pirma juosta ir į jo puspriekabės galinį ratą atsitrenkė iš greitėjimo juostos važiuojantis pareiškėjos automobilis „Peugeot“. Pareiškėjos atstovas teigė, kad iš Lietuvos automobilių kelių direkcijos (toliau – LAKD) gauta medžiaga patvirtina, kad šioje vietoje nėra greitėjimo juostos, todėl tai suponuoja išvadą, kad automobilis „DAF“ judėjo antra eismo juosta ir persirikiuodamas į pirmąją galiniu ratu kliudė pirmąja eismo juosta judantį automobilį „Peugeot“. Pareiškėjos atstovo teigimu, šiuos duomenis patvirtina ir vaizdo įrašas, kuriame matomas antrąja eismo juosta judantis automobilis „DAF“ ir jo judėjimo trajektorijos kitimas. Be to, pareiškėjos atstovas nurodo, kad pati draudiko darbuotoja pateikė nuotrauką iš vaizdo įrašo, joje pirmoji eismo juosta nurodoma kaip greitėjimo juosta. Pareiškėjo atstovo nuomone, draudiko priimtas sprendimas ir situacijos vertinimas verčia abejoti, ar draudikas pakankamai gerai išnagrinėjo turimą medžiagą ir ar priėmė teisingą ir pagrįstą sprendimą. Dėl šios priežasties pareiškėjo atstovas reikalauja, kad draudikas pripažintų automobilio „DAF“ vairuotoją K. L. atsakingą už 2018 m. spalio 15 d. eismo įvykį.

Atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjos

atstovo reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudikas informavo, kad eismo įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją – joje automobilio „Peugeot“ vairuotoja savo parašu patvirtino, kad yra atsakinga už eismo įvykį. Draudiko teigimu, administruojant žalos bylą buvo gauti ir automobilio „DAF“ vairuotojo K. L. paaiškinimai: K. L. teigė važiuavęs pagrindiniu keliu savo juosta ir pajutęs, kad į jo vairuojamo automobilio „DAF“ galinį ratą atsitrenkė lengvoji mašina. Taigi, draudiko nuomone, šie duomenys įrodo, kad pareiškėja yra atsakinga už sukeltą eismo įvykį.

Draudikas mano, kad pareiškėjos atstovas iškraipo įvykio aplinkybes, nes administruodamas žalos bylą draudikas nesilaikė pozicijos, kad neva automobilis „Peugeot“ važiuo greitėjimo juosta. Draudikas nurodo, kad, kaip matyti iš pareiškėjos atstovo pateiktos informacijos, įvažiavimas į kelią „A1“, kuriame įvyko susidūrimas, neturi greitėjimo juostos, t. y. rikiavimasis į pirmą eismo juostą yra tiesiai iš šalutinio kelio. Draudikas taip pat akcentuoja tai, kad administruojant žalą buvo bandoma susisiekti su pareiškėjos nurodytais liudytojais (Š. A. ir L. A.), buvusiais automobilyje „Peugeot“ per eismo įvykį, tačiau pavyko susisiekti tik su L. A.. Pastaroji nurodė, kad prieš įvažiuodama į pagrindinį kelią pareiškėja buvo sustojusi, o vilkiką pamatė tik jau įvykus susidūrimui. Tačiau draudikas paaiškino, kad liudytoja atsisakė pateikti paaiškinimus raštu.

Be to, draudikas nurodo ir tai, kad iš pateikto LAKD vaizdo įrašo matyti, kad į pirmą eismo juostą važiuojantį automobilį „DAF“ atsitrenkia automobilis „Peugeot“. Draudiko nuomone, pareiškėjo atstovas šį įrašą, kaip ir kitas eismo įvykio aplinkybes, interpretuoja sau palankia linkme, siekdamas išvengti pareiškėjos prisiimtos atsakomybės. Draudiko teigimu, akivaizdu tai, kad automobilio „Peugeot“ vairuotoja, įvažiuodama iš šalutinio kelio į pagrindinį, neįsitikino, kad pirmoji eismo juosta yra laisva, todėl ir įvyko susidūrimas. Taigi, draudikas teigia neturintis teisinio pagrindo atlyginti pareiškėjos patirtų nuostolių, nes draudiko transporto priemonės valdytojo civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu apdrausto automobilio „DAF“ valdytojas nėra atsakingas už 2018 m. spalio 15 d. sukeltą eismo įvykį. Atsižvelgdamas į tai, draudikas mano neturintis pagrindo keisti priimto sprendimo.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko priimto sprendimo 2018 m. spalio 15 d. eismo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. To paties įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad draudikas moka tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygas, pagrindus ir bendruosius žalos atlyginimo principus nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (toliau – CK). Civilinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti šias sąlygas: neteisėtus veiksmus (CK 6.246 straipsnis), žalą (CK 6.249 straipsnis), priežastinį ryšį tarp asmens neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos (CK 6.247 straipsnis) ir kaltę (CK 6.248 straipsnis).

Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, pažymėtina, kad draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką kyla ne dėl bet kurio įvykio, o tik dėl tokio, dėl kurio atsiranda transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė (TPVCPDĮ 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 16 straipsnio 1 dalis). Todėl draudikui pareiga mokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui „Peugeot“ per 2018 m. spalio 15 d. eismo įvykį padarytą žalą, kiltų, jei žala atsirado dėl automobilio „DAF“ valdytojo neteisėtų veiksmų ir būtų nustatyta visos sąlygos civilinei atsakomybei kilti.

Pagal Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 98 straipsnio 3 dalies 1 punktą, draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmokos,

neįsitikinęs draudžiamąjį įvykių buvimu. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykių metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 17 punkte draudžiamąjį įvykių faktą egzistavimas taip pat įvardijamas kaip viena iš būtinųjų sąlygų, įgyvendinant nukentėjusio trečiojo asmens reikalavimo teisę į draudimo išmokos mokėjimą. Pagal Taisyklių 38 punktą, draudikas priima sprendimą dėl draudimo išmokos mokėjimo, atsižvelgdamas į dokumentus ir informaciją, įrodančius draudžiamąjį įvykių faktą. Taisyklių 47 punkte nustatyta, kad draudimo išmoka mokama, kai nustatomas atsakingas dėl žalos padarymo asmuo (nesant TPVCPDĮ nurodytų išimčių), draudžiamąjį įvykių faktas, aplinkybės ir žalos dydis. Remiantis nurodytomis teisės aktų nuostatomis, darytina išvada, kad draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjį įvykių faktą nustatymu.

Draudikas teigia, kad transporto priemonės „DAF“ valdytojui nekyla civilinė atsakomybė už padarytą žalą, nes jis neatliko jokių neteisėtų veiksmų. Be to, draudiko teigimu, pareiškėjos atstovo nurodyta informacija, kad pareiškėja eismo įvykių metu važiuojo pirmą eismo juosta, o automobilis „DAF“ rikiuodamasis iš antros eismo juostos kliudė pareiškėjos automobilį, yra nepagrįsta jokiais įrodymais.

Vertinant Lietuvos bankui pateiktus įrodymus, svarbu tai, kad transporto priemonės „Peugeot“ valdytojos 2018 m. spalio 15 d. įvykių aplinkybių paaiškinimai skiriasi nuo pirminių eismo įvykių deklaracijoje nurodomų aplinkybių ir neįmanoma nustatyti jų teisingumo, todėl objektyviausiu įrodymu, galinčiu pagrįsti eismo įvykių dalyvių paaiškinimus, laikytina 2018 m. spalio 15 d. eismo įvykių deklaracija, nes ji yra patvirtinta abiejų eismo įvykių dalyvių parašais.

Iš 2018 m. spalio 15 d. eismo įvykių deklaracijos 14 laukelio, kurį pildė atsakingas už eismo įvykių žalą asmuo, duomenų matyti, kad transporto priemonės „Peugeot“ valdytoja savo parašu patvirtino prisiimanti kaltę dėl eismo įvykių kilimo. Kelių eismo taisyklių 5 punkte nurodyta, kad eismo įvykių dalyviai privalo mokėti KET ir jų laikytis. Asmuo, išmanantis KET, gali suprasti savo veiksmų priešingumą taisyklėms, todėl tuo pagrindu eismo įvykių deklaracijoje gali pripažinti savo kaltę arba jos nepripažinti. Pažymėtina, kad pats atsakomybės už padarytą žalą pripažinimo eismo įvykių deklaracijoje faktas paprastai implikuoja tai, kad būtent ją pripažinusio asmens elgesys neatitiko tokio eismo įvykių dalyvio elgesio modelio, koks tomis aplinkybėmis buvo privalomas.

Nagrinėjama atveju taip pat svarbu yra tai, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė vaizdo įrašą, kuriame yra užfiksuotas eismo įvykis. Pareiškėjos atstovo nuomone, šis vaizdo įrašas patvirtina, kad automobilis „DAF“ judėjo antrąja eismo juosta ir persirikiuodamas į pirmąją kliudė automobilį „Peugeot“. Lietuvos bankui įvertinus pateiktus įrodymus, buvo padaryta išvada, kad iš pateikto vaizdo įrašo nėra galimybės tiksliai nustatyti transporto priemonių „Peugeot“ ir „DAF“ susidūrimo momento. Tačiau iš pateikto vaizdo įrašo matyti, kad automobilis „DAF“ juda pirmąja eismo juosta (nes jį lenkia antrąja eismo juosta judantys automobiliai) ir jokių manevrų, t. y., kaip nurodo pareiškėjos atstovas, kad automobilis „DAF“ rikiavosi iš antrosios į pirmąją eismo juostą, neatliko. Lietuvos banko nuomone, tai suponuoja išvadą, kad automobilis „DAF“ per eismo įvykių judėjo pirmąja eismo juosta, o pareiškėja nesilaikė KET 101 punkte nustatytų reikalavimų, kad, prieš pradėdamas važiuoti, prieš persirikiuodamas ir kitaip keisdamas važiuojimo kryptį, vairuotojas privalo įsitikinti, kad tai daryti saugu, ir duoti kelią (nekliudyti) kitiems eismo įvykių dalyviams. Dėl šios priežasties galima daryti išvadą, kad automobilio „DAF“ vairuotojas neatliko jokių neteisėtų veiksmų ir būtent pareiškėja yra atsakinga už sukeltą eismo įvykių.

Svarbūs yra ir draudiko pateikti automobilio „DAF“ vairuotojo paaiškinimai: „Ant Kauno tilto buvo spūstis. Visi važiuojo atsitraukę šiek tiek kairiau, nes visi iš šalutinio kelio stovi arti pagrindinio kelio. Važiavau savo juosta ir pamačiau, kad į galinį ratą atsitrenkė lengvoji mašina. Po įvykių sutikau kviesti policiją, bet bendru sutarimu supildėm deklaraciją. Lengvojo automobilio vairuotoja pripažino kaltę.“ Lietuvos banko vertinimu, šie automobilio „DAF“ vairuotojo paaiškinimai patvirtina tiek eismo įvykių deklaracijoje nurodytas, tiek vaizdo įrašė matomas aplinkybes: automobilio „Peugeot“ vairuotoja, iš šalutinio kelio įvažiuodama į pagrindinį, nepraleido pagrindiniu keliu važiuojusio automobilio „DAF“, todėl sukėlė eismo įvykių, ji savo kaltę pripažino.

Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėja nepateikė jokių duomenų, paneigiančių abiejų eismo įvykių dalyvių pasirašytoje eismo įvykių deklaracijoje nurodytas aplinkybes ir kurių pagrindu būtų galima nustatyti, kad už žalą atsakingas yra būtent automobilio „DAF“

vairuotojas. Remiantis TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalies ir 3 straipsnio 1 dalies nuostatomis, automobilio „DAF“ vairuotojui nekyla civilinė atsakomybė, o tai suponuoja išvadą, kad įvykis negali būti pripažintas draudžiamuoju. Nesant nustatyto draudžiamąjo įvykio, neatsiranda draudiko prievolė išmokėti draudimo išmoką (CK 6.987 straipsnis).

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos G. P. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius